

The Mediating Role of Emotional Intelligence in the Relationship between Attachment Styles, Personality, and Relationship with the Spouse's Family in Married Students

Ali Alipour¹ , Mohammad Gholami Fesharaki¹ , Rasol Roshan-Chesli^{2*}

1. Department of Medical Science, Medical Science Faculty, University of Tarbiat Modares, Tehran, Iran.

2. Department of Psychology, Faculty of Psychology. Shahed University, Tehran, Iran.

*Corresponding Author: Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology. Shahed University, Tehran, Iran.

Email: roshan@shahed.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article History:

Received: 11 Apr 2023

Revised: 11 Sep 2023

Accepted: 30 Sep 2023

Published: 30 Mar 2026

Keywords:

Attachment Styles, Emotional Intelligence, Personality, Relationship with the Spouse's Family.

ABSTRACT

In order to examine the predictive role of attachment style and personality, as well as the mediating role of emotional intelligence, in a relationship with a spouse's family, the current study was conducted. 300 couples from a community of student couples in Tehran participated in the current correlational, cross-sectional study conducted in 2018. To measure variables from four questionnaires and select individuals from two-stage cluster sampling: 1. Family Triangular Systemic Scale (FTSS), 2. Collins and Reed Attachment (RAAS), 3. Neo Personality Type (NEO-PI-R), and 4. Emotional Intelligence (EQ-I) have been employed. To analyze data, structural equation modeling was used with OpenBugs version 3.2.3. The results indicated that secure attachment was directly and indirectly correlated to the relationship with the spouse's family ($p < 0.05$) mediated by emotional intelligence. In addition, extroversion and neuroticism are indirectly correlated, and agreeableness and conscientiousness are directly and indirectly connected to the relationship with the spouse's family ($p < 0.05$). According to the results, by determining the relationship between variables of attachment and personality with the mediating role of emotional intelligence, it is possible to achieve better management of the relationship with the spouse's family; hence knowing emotional intelligence and effort to improve it is necessary to improve the relationship with the spouse's family.

Cite this article: Alipour, A., Gholami Fesharaki, M., & Roshan-Chesli, R. (2026). The Mediating Role of Emotional Intelligence in the Relationship between Attachment Styles, Personality, and Relationship with the Spouse's Family in Married Students. *Journal of Applied Psychological Research*, 17(1), 147-166. doi:10.22059/japr.2026.356668.644572

© Author(s) retain the copyright.

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2026.356668.644572>

Publisher: University of Tehran Press.

The Mediating Role of Emotional Intelligence in the Relationship between Attachment Styles, Personality, and Relationship with the Spouse's Family in Married Students

Extended Abstract

Aim

Marriage as a social institution is influenced not only by the interactions between couples but also by the relationships between spouses and their families. The quality of relationships with the spouse's family plays a significant role in marital satisfaction and family stability (Dixon, 2013; Knapp et al., 2015). Married students often face academic, financial, and familial pressures that may affect their mental health and the quality of their marital relationships (Lasode & Awote, 2014; Özyiğit, 2017).

Attachment styles, including secure, avoidant, and ambivalent patterns, represent relatively stable emotional bonds that shape individuals' interpersonal interactions (Teixeira et al., 2019; Simon et al., 2019). In addition, personality traits based on the Five-Factor Model—extraversion, agreeableness, conscientiousness, neuroticism, and openness to experience—play a crucial role in shaping social and familial relationships (Fehrman et al., 2019; Rosales-Pérez et al., 2021).

Emotional intelligence, defined as the ability to perceive, regulate, and manage one's own and others' emotions, includes intrapersonal skills, interpersonal skills, adaptability, general mood, and stress management (Bar-On, 1997; Kanesan & Fauzan, 2019). Previous studies have shown significant associations between attachment styles, personality traits, and emotional intelligence, suggesting that emotional intelligence can function as a mediating variable in interpersonal outcomes (Smith et al., 2014; Phang et al., 2020; Naseer et al., 2022).

Therefore, the present study aims to examine the mediating role of emotional intelligence in the relationship between attachment styles, personality traits, and relationships with the spouse's family among married students using a Bayesian dyadic structural equation model.

Methodology

The present study employed a cross-sectional design. The study population consisted of 300 couples aged 20 to 50 years living in Tehran. Participants were selected using a two-stage cluster sampling method. Data on the study variables were collected using four questionnaires: 1. the Family Triad Systemic Scale (FTSS; Cheraghi, 2017), 2. the Revised Adult Attachment Scale (RAAS; Collins & Read, 1990), 3. the NEO Personality Inventory–Revised (NEO-PI-R; Costa, P. T., & McCrae, 1999), and 4. Emotional Intelligence Inventory (EQ-I; Bar-On, 1997).

Data were analyzed using Bayesian structural equation modeling. The Deviance Information Criterion (DIC) was used to compare the fitted models. All statistical analyses were conducted using OpenBUGS software, version 3.2.3.

Findings

The present study included 300 couples. The mean duration of marriage was 9.76 years ($SD= 7.33$), with a median of 8.5 years and an interquartile range of 11 years.

The results of the Bayesian structural equation modeling revealed several significant direct and indirect relationships among attachment styles, personality traits, emotional intelligence, and the relationship with the spouse's family.

Among the attachment styles, secure attachment demonstrated both direct and indirect effects on the relationship with the spouse's family. Specifically, secure attachment had a significant negative direct effect ($\beta= -0.376$) and a positive indirect effect mediated by emotional intelligence ($\beta= 0.121$). In contrast, avoidant and ambivalent attachment styles did not show significant direct or indirect effects on this relationship.

With regard to personality traits, agreeableness and conscientiousness exhibited both direct and indirect effects. Agreeableness showed a positive direct effect ($\beta= 0.348$) and an additional indirect effect through emotional intelligence ($\beta= 0.257$). Similarly, conscientiousness demonstrated a strong positive direct effect ($\beta= 0.550$) as well as an indirect effect mediated by emotional intelligence ($\beta= 0.377$).

Extraversion and neuroticism were associated with the relationship with the spouse's family only through indirect pathways. Extraversion showed a positive indirect effect via emotional intelligence ($\beta=0.292$), whereas neuroticism demonstrated a negative indirect effect through emotional intelligence ($\beta=-0.489$). Finally, openness to experience did not show any significant direct or indirect effect on the relationship with the spouse's family. The results are presented in Table 1.

Table 1. Direct and Indirect Effects Among Variables in the Final Fitted Model

Independent Variable	→	Dependent Variable	Direct Effect	Indirect Effect
Secure Attachment Style	→	Emotional Intelligence	0.943	0
Avoidant Attachment Style	→	Emotional Intelligence	0	0
Ambivalent Attachment Style	→	Emotional Intelligence	0	0
Extraversion	→	Emotional Intelligence	0.2273	0
Agreeableness	→	Emotional Intelligence	0.2001	0
Conscientiousness	→	Emotional Intelligence	0.2934	0
Neuroticism	→	Emotional Intelligence	-0.3809	0
Openness to Experience	→	Emotional Intelligence	0	0
Agreeableness	→	Relationship with Spouse's Family	0.3476	0.2572
Emotional Intelligence	→	Relationship with Spouse's Family	1.286	0
Secure Attachment Style	→	Relationship with Spouse's Family	-0.3763	0.121
Avoidant Attachment Style	→	Relationship with Spouse's Family	0	0
Ambivalent Attachment Style	→	Relationship with Spouse's Family	0	0
Conscientiousness	→	Relationship with Spouse's Family	0.5502	0.3773
Extraversion	→	Relationship with Spouse's Family	0	0.292
Neuroticism	→	Relationship with Spouse's Family	0	-0.489
Openness to Experience	→	Relationship with Spouse's Family	0	0

Conclusion

The present study examined the mediating role of emotional intelligence in the relationship between attachment styles, personality traits, and relationships with the spouse's family among married students. The findings indicated that secure attachment was directly and indirectly associated with relationships with the spouse's family through emotional intelligence, whereas avoidant and ambivalent attachment styles showed no significant associations. These results are consistent with attachment theory, which suggests that securely attached individuals demonstrate better emotional understanding and interpersonal functioning (Phang et al., 2020).

Regarding personality traits, agreeableness and conscientiousness showed both direct and indirect positive relationships with relationships with the spouse's family, while extraversion and neuroticism were related only indirectly through emotional intelligence. Openness to experience did not show a significant relationship. These findings align with previous research indicating that emotional intelligence is positively related to adaptive personality traits and negatively related to neuroticism (Chamorro-Premuzic et al., 2007; Smith et al., 2014). Overall, the results highlight the important mediating role of emotional intelligence in facilitating healthier family interactions and improving relationship quality within extended family systems.

Despite these contributions, the study had several limitations, including reliance on self-report questionnaires and a sample limited to married university students, which may restrict generalizability. Future research is recommended to include more diverse populations and to examine additional psychological and social variables that may influence relationships with the spouse's family. Additionally, given that emotional intelligence is a modifiable ability (Salovey & Mayer, 1990), educational and counseling interventions aimed at enhancing emotional intelligence may help improve interpersonal and family relationships.

Keywords: Attachment Styles, Emotional Intelligence, Personality, Relationship with the Spouse's Family.

Ethical Considerations

All ethical principles were observed in this study. Participants took part in the study voluntarily, and the confidentiality of their personal information was strictly maintained by the researchers.

Acknowledgments and Funding

The present article was derived from the master's thesis of the first author conducted at Tarbiat Modares University. The authors would like to express their sincere appreciation to all couples who participated in this study. The authors also gratefully acknowledge the financial and moral support provided by Tarbiat Modares University for this research.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest in this study.

Cite this article: Alipour, A., Gholami Fesharaki, M., & Roshan-Chesli, R. (2026). The Mediating Role of Emotional Intelligence in the Relationship between Attachment Styles, Personality, and Relationship with the Spouse's Family in Married Students. *Journal of Applied Psychological Research*, 17(1), 147-166. doi:10.22059/japr.2026.356668.644572

© Author(s) retain the copyright.

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2026.356668.644572>

نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی، شخصیت و ارتباط با خانواده همسر در دانشجویان متأهل

علی علی پور^۱✉، محمد غلامی فشارکی^۱✉، رسول روشن چسلی^۲✉

۱. گروه آمار زیستی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۲. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: استاد، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: roshan@shahed.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش پیش‌بینی‌کننده سبک‌های دلبستگی و شخصیت با میانجی‌گری هوش هیجانی روی ارتباط با خانواده همسر انجام گرفت. مطالعه مقطعی و همبستگی و شامل ۳۰۰ زوج به‌عنوان نمونه از جامعه زوجین دانشجویان استان تهران در سال ۱۳۹۸ بود. برای انتخاب افراد از نمونه‌گیری خوشه‌ای دومرحله‌ای و به‌منظور اندازه‌گیری متغیرها، از چهار پرسشنامه مقیاس سیستمی-مثلی خانواده (FTSS)، دلبستگی کولینز و رید (RAAS)، تایپ شخصیتی نئو (NEO-PI-R) و هوش هیجانی بار-آن (EQ-I) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار OpenBugs نسخه ۳.۲.۳ صورت گرفت. نتایج نشان داد دلبستگی ایمن با ارتباط با خانواده همسر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی ارتباط دارد ($p < 0.05$). از پنج عامل شخصیت، برون‌گرایی و روان‌آزردگی به‌صورت غیرمستقیم و دلپذیر و باوجدانبودن به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم ارتباط نشان دادند ($p < 0.05$). با توجه به نتایج پژوهش، از آنجا که با تعیین ارتباط بین متغیرهای دلبستگی، شخصیت و با مدیریت هوش هیجانی به‌عنوان متغیر میانجی می‌توان به مدیریت بهتر ارتباط با خانواده همسر دست یافت، شناخت و درک هوش هیجانی و تلاش برای بهبود آن در راستای ارتباط بهتر با خانواده همسر ضروری است.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۲۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۶/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۱۰

کلیدواژه‌ها:

ارتباط با خانواده همسر، سبک‌های دلبستگی، شخصیت، هوش هیجانی.

استناد: علی پور، ع.، غلامی فشارکی، م. و روشن چسلی، ر. (۱۴۰۵). نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی، شخصیت و ارتباط با خانواده همسر در دانشجویان متأهل. فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۱۷(۱)، ۱۴۷-۱۶۶. doi:10.22059/japr.2026.356668.644572

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2026.356668.644572>

© نویسندگان.

۱. مقدمه

ازدواج نهادی اجتماعی است که در آن، مرد و زن از طریق تعهدی قانونی، مذهبی و اخلاقی تصمیم می‌گیرند به‌عنوان زن و شوهر در کنار هم زندگی کنند (دیکسون^۱، ۲۰۱۳). بنیان ازدواج علاوه بر تأثیرپذیری از رفتار زوجین، از رفتار خانواده‌های آنان نیز تأثیر می‌پذیرد (کنپ و همکاران^۲، ۲۰۱۵). از آنجا که دانشجویان آینده‌سازان جامعه هستند، سلامت روانی فردی و خانوادگی آن‌ها در آینده جامعه و پیشرفت علمی جامعه تأثیرگذار است. دانشجو به‌عنوان قشر خاص جامعه، در دوران دانشجویی شرایط خاصی را تجربه می‌کند که می‌تواند روی سلامت روانی و کیفیت زندگی زناشویی‌اش تأثیر بگذارد (لاسوده و اوته^۳، ۲۰۱۴؛ اوزیجیت^۴، ۲۰۱۷). به‌طور کلی دانشجویان در زندگی زناشویی دچار چالش‌هایی در زمینه‌های اشتغال، هزینه‌های زندگی، هزینه مسکن، فشار تحصیلی، چالش فرزنددار شدن و افزایش مسئولیت‌ها می‌شوند (لاسوده و اوته، ۲۰۱۴).

مطالعات پیشین نشان داده‌اند که سبک‌های دلبستگی از عوامل مهم تأثیرگذار بر ارتباط افراد با یکدیگر است (سیمون و همکاران^۵، ۲۰۱۹؛ تپلی تمیز و تاری کومرت^۶، ۲۰۱۸؛ منصوری و همکاران، ۱۴۰۲). دلبستگی عبارت است از پیوند عاطفی عمیق با افراد خاص به‌طوری که موجب احساس نشاط و شغف در تعامل با آنان می‌شود (تکسیرا و همکاران^۷، ۲۰۱۹). سبک‌های دلبستگی شامل سه عامل دلبستگی ایمن (افرادی که در ارتباط با دیگران احساس امنیت دارند)، اجتنابی (افرادی که مستقل بودن را ترجیح می‌دهند) و دوسوگرا (افرادی که به دیگران اعتماد ندارند) تعریف می‌شود (تکسیرا و همکاران، ۲۰۱۹). یکی دیگر از عوامل اثرگذار بر ارتباط افراد، ویژگی‌های شخصیتی آن‌ها است (روزالس-پرز و همکاران^۸، ۲۰۲۱؛ ویلیام و همکاران^۹، ۲۰۱۶؛ مالکی و همکاران، ۲۰۱۹). شخصیت مجموعه‌ای از ویژگی‌های جسمی، روانی و رفتاری است که هر فرد را از افراد دیگر متمایز می‌کند (برور^{۱۰}، ۲۰۱۹). شخصیت از پنج مؤلفه برون‌گرایی (احساسات مثبت، پرانرژی و اجتماعی)، دلبذیربودن (بااعتماد و مهربان)، باوجدان بودن (منظم و وظیفه‌شناس)، روان‌آزردگی (عصبی و خجالتی) و گشودگی (قدرت تخیل، به‌شدت احساسی و عمل‌گرا) تشکیل شده است (فهرمان و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۹). ارتباط با خانواده همسر به ارتباط متقابل هریک از زوجین با خانواده همسر اشاره دارد. این ارتباط را می‌توان در سه حیطه اتحاد بین همسران، مرزهای منعطف بین هریک از همسران و خانواده اصلی‌شان و پیوستگی بین هریک از همسران با خانواده مقابل در نظر گرفت (چراغی و همکاران، ۱۳۹۶). هوش هیجانی نیز از عوامل اثرگذار در ارتباط میان افراد است (مداحی و صمدزاده، ۲۰۱۳؛ روزالس-پرز و همکاران، ۲۰۲۱؛ انقل^{۱۲}، ۲۰۱۶؛ اسلامی و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۴). هوش هیجانی به‌صورت شناخت و کنترل عواطف خود و دیگران تعریف می‌شود (کانسن و فوزان^{۱۴}، ۲۰۱۹). بار-آن^{۱۵} (۱۹۹۷) هوش هیجانی را شامل پنج زیرگروه می‌داند که عبارت‌اند از: مهارت‌های میان‌فردی (شامل روابط بین‌فردی و همدلی و مسئولیت‌پذیری)، مهارت‌های درون‌فردی (احساسات و هیجانات خود)، انطباق‌پذیری (واقع‌گرایی و انعطاف‌پذیری)، خلق‌وخوی کلی (شادی و مثبت‌اندیشی) و کنترل فشار روانی (تحمل استرس و کنترل تمایلات خود) (کانسن و فوزان، ۲۰۱۹). مطالعات گذشته نشان‌دهنده ارتباط مستقیم شخصیت با هوش هیجانی (ماهسنه^{۱۶}، ۲۰۱۳؛ اوروپوسا رویز و همکاران^{۱۷}، ۲۰۲۲؛

1. Dixon
2. Knapp et al.
3. Lasode & Awote
4. Özyiğit
5. Simon et al.
6. Tepeli Temiz & Tari Cömert
7. Teixeira et al.
8. Rosales-Pérez et al.
9. William et al.
10. Brewer
11. Fehrman et al.
12. Anghel
13. Eslami et al.
14. Kanesan & Fauzan
15. Bar-on
16. Mahasneh
17. Oropesa Ruiz et al.

اسمیت و همکاران^۱، ۲۰۱۴؛ یوسف و همکاران^۲، ۲۰۲۱؛ صلیبی^۳، ۲۰۲۲؛ ناز و همکاران^۴، ۲۰۱۹؛ نصیر و همکاران^۵، ۲۰۲۲) و همچنین سبک دلبستگی با هوش هیجانی (انجوم و همکاران^۶، ۲۰۲۳؛ فانگ و همکاران^۷، ۲۰۲۰؛ تیسکیویتز-باندور و همکاران^۸، ۲۰۱۷) بوده است.

در تبیین نقش میانجی هوش هیجانی باید دو نکته را در نظر گرفت. نخست آنکه هوش هیجانی توانمندی و پتانسیلی است که در افراد وجود دارد و از والدین به ارث می‌رسد و دوم آنکه قابل‌آموختن است و می‌تواند به‌عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شود. در تحقیقات بسیاری هوش هیجانی به‌عنوان میانجی در نظر گرفته شده است (نصیر و همکاران، ۲۰۲۲؛ اسمیت و همکاران، ۲۰۱۴؛ فانگ و همکاران، ۲۰۲۰؛ سفیر و همکاران^۹، ۲۰۲۲؛ ایرشاد و هاشمی^{۱۰}، ۲۰۱۴؛ ژائو و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۹؛ اسریواستاوا و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۹؛ حسن و شبانی^{۱۳}، ۲۰۱۳؛ ژانگ و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۶؛ چونگ و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۸). در بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده، برای بررسی اثر میانجی از رویکرد بارون و کنی^{۱۶} (۱۹۸۶) استفاده شده است. طبق این نظریه متغیرهای مستقل باید بر متغیر میانجی اثر بگذارند و بر متغیر وابسته نیز اثر گذار باشند. متغیر میانجی نیز باید بر متغیر وابسته اثر بگذارد. طبق نظریه ژائو و همکاران^{۱۷} (۲۰۱۰) متغیرهای مستقل باید روی متغیر وابسته به‌صورت غیرمستقیم و از طریق متغیر میانجی اثر گذار باشند. با توجه به مطالعات گذشته و با توجه به نظریه‌های بارون و کنی (۱۹۸۶) و ژائو و همکاران (۲۰۱۰)، شواهدی مبنی بر نقش میانجی متغیر هوش هیجانی وجود دارد.

با توجه به مطالعات پیشین، سبک‌های دلبستگی، شخصیت و هوش هیجانی از عوامل تعیین‌کننده در نوع ارتباط افراد با یکدیگر است؛ برای مثال افراد با سبک دلبستگی ایمن، از ارتباطات مناسب‌تری با دیگران برخوردارند، برخلاف افراد با سبک‌های ناایمن که ارتباط مناسبی با دیگران ندارند. همچنین در مورد پنج عامل شخصیت نیز افراد با ویژگی گشودگی، افراد منعطفی هستند که دیگران و احساسات آن‌ها را به‌خوبی درک می‌کنند و می‌توانند با تنظیم رفتار خود با دیگران و با به‌کارگیری هوش هیجانی، به استحکام خانواده و بهبود روابط دست یابند. افراد با ویژگی باوجدان بودن مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناس‌اند و در رابطه با خانواده همسر از احساس مسئولیت بیشتری نسبت به سایر افراد برخوردارند. افراد با ویژگی موافق‌بودن، توافق و سازگاری که لازمه زندگی مشترک خوب و ارتباط مناسب بین افراد است، در ارتباط خود با خانواده همسر نیز عملکرد مناسبی از خود نشان می‌دهند. افراد برون‌گرا، از آنجا که در ابراز احساسات و هیجانات خود خوب عمل می‌کنند، در ارتباطات خود نیز عملکرد بهتری دارند. افراد با ویژگی روان‌آزردگی، ذاتاً خجالتی و عصبی هستند و در ارتباط با دیگران دچار مشکل می‌شوند.

با توجه به اینکه ارتباط با خانواده همسر یکی از عوامل اثرگذار در پایداری، استحکام و تداوم خانواده و روابط زناشویی است، بررسی سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیت و هوش هیجانی در راستای کمک به بهترشدن ارتباط با خانواده همسر امری ضروری است. در نتیجه، این مطالعه به دانشجویان متأهل کمک می‌کند در صورت اشکال در هر یک از عوامل، با مراجعه به مشاور و با ترمیم اشکالات موجود در هر عامل، در راستای استحکام خانواده و جلوگیری از گسسته‌شدن روابط درون خانواده عمل

1. Smith et al.
2. Yusoff et al.
3. Salibi
4. Naz et al.
5. Naseeret al.
6. Anjum et al.
7. Phang et al.
8. Tyszkiewicz-Bandur et al.
9. Sfeir et al.
10. Irshad & Hashmi
11. Zhao et al.
12. Srivastava et al.
13. Hassan & Shabani
14. Zhang et al.
15. Chueng et al.
16. Baron & Kenny
17. Zhao et al.

کنند. از این‌رو، این مطالعه با هدف بررسی نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و شخصیت با ارتباط با خانواده همسر در بین دانشجویان متأهل، با استفاده از مدل ساختاری بیزی زوجی با توزیع غیرنرمال انجام پذیرفته است. فرضیه‌های پژوهش عبارت‌اند از:

۱. سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیت بر ارتباط با خانواده همسر در میان دانشجویان متأهل ارتباط مستقیم دارد؛
۲. هوش هیجانی بر ارتباط با خانواده همسر در میان دانشجویان متأهل ارتباط مستقیم دارد؛
۳. هوش هیجانی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی، شخصیت و ارتباط با خانواده همسر در میان دانشجویان متأهل نقش واسطه‌ای دارد.

۲. روش

۲-۱. جامعه، نمونه و روش اجرا

مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان متأهل ۲۰ تا ۵۰ ساله ساکن شهر تهران در سال ۱۳۹۸ است. با توجه به اینکه در این مطالعه ۱۲ متغیر آشکار موجود است و به ازای هر متغیر آشکار در مطالعات ساختاری ۵ تا ۲۰ مشاهده مورد نیاز است، با احتساب ۲۰ مشاهده به ازای هر متغیر، ۲۴۰ مشاهده ضرورت دارد. با احتساب ۲۵ درصد ریزش نمونه، ۶۰ نمونه به این تعداد اضافه شد؛ بنابراین، این مطالعه روی ۳۰۰ زوج اجرا شد و در نهایت ۲۵۰ زوج پرسشنامه‌های خود را تکمیل کردند و وارد فاز تحلیل شدند. شرایط ورود به مطالعه عبارت بود از: ۱. شرکت هم‌زمان هر دو زوج در مطالعه؛ ۲. سن ۲۰ تا ۵۰؛ ۳. سپری شدن حداقل دو سال از زندگی مشترک؛ ۴. نداشتن بیماری روانی آشکار در زوجین (نحوه تشخیص با استفاده از فرم خودگزارشی و پرسش درمورد مراجعه به روان‌شناس در شش ماه گذشته)؛ ۵. عدم شرکت در برنامه‌های رضایت زوجین در شش ماه گذشته؛ و ۶. بارداری و شیردهی. شرایط خروج از مطالعه شامل ناقص پرکردن پرسشنامه و انصراف فرد از ادامه همکاری بود. در این مطالعه، برای انتخاب نمونه‌ها در ابتدا فهرستی از خوابگاه‌های متاهلی دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه شاهد و دانشگاه تهران تهیه شد. سپس به صورت تصادفی از بین زوج‌های دانشجو نمونه‌ها انتخاب شدند. در صورتی که افراد حائز شرایط مشارکت در مطالعه بودند و هر دو زوج تمایل به شرکت در مطالعه را داشتند، پرسشنامه‌ها در اختیارشان قرار گرفت. در این مطالعه همه شرکت‌کنندگان با رضایت کامل در این مطالعه شرکت کردند و محرمانه بودن اسرار افراد از سوی پژوهشگران رعایت شد.

۲-۲. ابزارهای سنجش

۲-۲-۱. مقیاس دلبستگی کولینز و رید^۱ (RAAS)

مقیاس دلبستگی کولینز و رید یک پرسشنامه ۱۸ سؤالی ساخته کولینز و رید (۱۹۹۰) است که می‌توان از آن برای خودارزیابی مهارت‌های ایجاد روابط و خودتوصیفی شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی استفاده کرد (کولینز و رید، ۱۹۹۰). این پرسشنامه دارای طیف لیکرت^۳ پنج‌گزینه‌ای با سه حیطة دلبستگی ایمن (۶ سؤال)، دلبستگی اجتنابی (۶ سؤال) و دلبستگی دوسوگرا (۶ سؤال) است. هریک از پنج گزینه از «به هیچ وجه با خصوصیات من تطابق ندارد» تا «کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد»، به ترتیب دارای صفر تا ۴ نمره است و در مواردی که باید سؤالات معکوس نمره‌گذاری شوند، نمرات از ۴ تا صفر است. جمع نمرات از سؤالات مربوط به هر مقیاس، نمره فرد از آن مقیاس را مشخص می‌کند که این نمره بازه صفر تا ۲۴ را شامل می‌شود (کولینز و رید، ۱۹۹۰). کسب نمره بالا در هر مقیاس، بالابودن ویژگی آن مقیاس در فرد را نشان می‌دهد. پژوهش‌های قبلی نشان‌دهنده پایایی مناسب این مقیاس با استفاده از روش آزمون-پس‌آزمون بود. کولینز و رید (۱۹۹۰) نشان دادند هریک از مقیاس‌ها در فاصله زمانی دو ماه و حتی هشت ماه پایدار هستند و ضرایب آلفای کرونباخ در هر مقیاس مساوی یا

1. Revised Adult Attachment Scale (RAAS)

2. Collins & Read

3. Likert

بیشتر از ۰/۸۰ بود. در مطالعه‌ای دیگر نیز از پایایی قابل قبول و اعتبار در سطح ۰/۹۵ برخوردار بود (پاکدامن، ۱۳۸۰). در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ برای سه مقیاس دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۹۱ و ۰/۸۴ به دست آمد.

۲-۲-۲. تست شخصیتی نئو^۱ (NEO-PI-R)

تست شخصیتی نئو ابزاری برای اندازه‌گیری عوامل نخستین شخصیت است که توسط مک‌کری و کاستا^۲ (۱۹۸۵)، به نقل از گروهی فرشی و همکاران، (۱۳۸۰) ساخته شد و نسخه اصلاح شده آن در سال ۱۹۹۲ انتشار یافت (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۹). این ابزار یک پرسشنامه ۲۴۰ سؤالی با پنج عامل روان‌آزردگی^۳، برون‌گرایی^۴، گشودگی^۵، دلپذیر بودن^۶ و باوجدان بودن^۷ است. برای تحلیل، یک نمره کلی از این تست حاصل نمی‌شود، بلکه پنج نمره به دست می‌آید که هر کدام از آن‌ها مربوط به یکی از پنج عامل است. هر گزینه از ۱ تا ۵ نمره، از کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌اعتنا، موافقم و کاملاً موافقم، را شامل می‌شود و در مواردی که باید سؤالات معکوس نمره‌گذاری شوند، از ۵ تا ۱ نمره را در برمی‌گیرد. در مجموع هر عامل بازه ۱۲ تا ۶۰ نمره را شامل می‌شود. نمره ۱۲ تا ۲۴ در هر عامل نشان‌دهنده پایین بودن ویژگی آن عامل در شخص و ۲۴ تا ۴۸ متوسط و ۴۸ تا ۶۰ نشان‌دهنده بالابودن ویژگی است؛ برای مثال در مورد برون‌گرایی، ۱۲ تا ۲۴ نشان‌دهنده درون‌گرایی، ۲۴ تا ۴۸ نه برون‌گرا و نه درون‌گرا و ۴۸ تا ۶۰ نشان‌دهنده برون‌گرایی است. مطالعات نشان‌دهنده ضریب آلفای ۰/۷۴ تا ۰/۸۹ برای پنج عامل پرسشنامه شخصیت بود (مک‌کری و کاستا، ۱۹۹۹). در ایران ضریب آلفای پرسشنامه برای عامل‌های روان‌آزردگی، برون‌گرایی، گشودگی، دلپذیر بودن و باوجدان بودن برابر با ۰/۷۱، ۰/۵۷، ۰/۷۱، ۰/۸۳ و ۰/۸۱ بود. میزان اعتبار مجدد این پرسشنامه طی شش ماه برابر با دامنه ۰/۷۰ تا ۰/۷۴ گزارش شد (حق‌شناس، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر نیز ضرایب آلفای کرونباخ عامل‌های روان‌آزردگی، برون‌گرایی، گشودگی، دلپذیر بودن و باوجدان بودن به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۱، ۰/۷۳، ۰/۷۰ و ۰/۸۳ به دست آمد.

۲-۲-۳. مقیاس هوش هیجانی بار-آن^۸ (EQ-I)

پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن توسط بار-آن (۱۹۹۷) با هدف سنجش هوش هیجانی در افراد ساخته شد (بار-آن، ۱۹۹۷). یک پرسشنامه ۹۰ سؤالی با طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای و با پنج مقیاس مهارت‌های درون‌فردی^۹، مهارت‌های میان‌فردی^{۱۰}، مقابله با فشار^{۱۱}، سازگاری^{۱۲} و خلق کلی^{۱۳} و ۱۵ خرده‌مقیاس است. نمره کلی هر مقیاس برابر مجموع نمرات هریک از سؤالات آن مقیاس و نمره کلی آزمون برابر با مجموع نمرات کل مقیاس‌ها است. نمره بیشتر در هر مقیاس نشان‌دهنده عملکرد بهتر فرد در آن مقیاس است. نمرات هر گزینه از ۱ تا ۵ (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) و در سؤالاتی که معکوس نمره‌گذاری می‌شوند از ۵ تا ۱ و در مجموع بازه نمرات از ۹۰ تا ۴۵۰ است. این پرسشنامه در مطالعات متعددی از روایی مناسبی برخوردار بود. میزان آلفای کرونباخ برای کل این آزمون ۰/۹۳ و برای دانشجویان پسر ۰/۷۴ و برای دانشجویان دختر ۰/۶۸ و ضریب بازآزمایی با فاصله سه هفته ۰/۶۸ و پایایی ۰/۹۹ گزارش شده است (بار-آن و پارکر، ۲۰۰۰؛ داودا و هارت، ۲۰۰۰). ضرایب بازآزمایی بعد از یک ماه ۰/۸۵ و بعد از چهار ماه ۰/۷۵ گزارش شده است (سموعی و همکاران، ۱۳۸۱). در ایران، میانگین کل ضریب همسانی درونی پرسشنامه ۰/۷۶ به دست آمد (سموعی و همکاران، ۱۳۸۱). در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ پنج مقیاس

1. The Revised Neo Personality Inventory (NEO-PI-R)
2. McCrae & Costa
3. neuroticism
4. extraversion
5. openness
6. agreeableness
7. conscientiousness
8. Emotional Quotient Inventory (EQ-I)
9. intrapersonal
10. interpersonal
11. stress management
12. adaptability
13. general mood

مهارت‌های درون‌فردی، مهارت‌های میان‌فردی، مقابله با فشار، سازگاری و خلق کلی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۹۴، ۰/۷۴، ۰/۸۳ و ۰/۹۷ بود.

۲-۲-۴. مقیاس سیستمی-مثلثی خانواده^۱ (FTSS)

مقیاس سیستمی-مثلثی خانواده، توسط چراغی و همکاران (۱۳۹۶) با هدف ایجاد ابزاری برای سنجش روابط همسران و خانواده‌های اصلی آنان ساخته شد (چراغی و همکاران، ۱۳۹۶). این مقیاس یک پرسشنامه ۸۷ سؤالی با سه حیطه ارتباط با خانواده همسر (۳۴ سؤال)، وجود مرز منعطف با خانواده همسر (۳۵ سؤال) و اتحاد با همسر (۱۸ سؤال) است. پاسخ‌ها دارای طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای است که هر سؤال نمره‌ای از صفر تا ۴ دریافت می‌کند و نمره بالاتر در هر حیطه نشان‌دهنده وضعیت بهتر در آن حیطه است و بازه جمع نمرات از صفر تا ۳۴۸ است. ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۹۸ و برای زیرحیطه‌های اتحاد، مرز و پیوستگی به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۹۶ و ۰/۹۷ گزارش شد (چراغی و همکاران، ۱۳۹۶). همچنین میزان پایایی کلی این پرسشنامه با استفاده از روش آزمون-پس‌آزمون برابر با ۰/۹۶ و برای زیرحیطه‌های اتحاد، مرز و پیوستگی به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۴ و ۰/۹۰ بود (چراغی و همکاران، ۱۳۹۶). در پژوهش حاضر، میزان آلفای کرونباخ سه عامل اتحاد، مرز و پیوستگی به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۲ و ۰/۸۶ به دست آمد.

۲-۳. روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تحلیل داده‌ها در این مطالعه از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در قسمت توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، میانه، دامنه میان‌چارکی و ضرایب همبستگی با کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ استفاده شد. در قسمت استنباطی نیز بررسی فرضیه‌های مطالعه با مدلسازی معادلات ساختاری^۲ (SEM) و نرم‌افزار OpenBugs نسخه ۳.۲.۳ صورت گرفت. مدلسازی معادلات ساختاری یک روش جامع تحلیل آماری است که در مطالعات علوم پزشکی کاربرد فراوان دارد. این مدل را می‌توان ترکیبی از روش‌های تحلیل مسیر، رگرسیون و تحلیل عاملی دانست که از ویژگی‌های مهم آن نسبت به سایر روش‌های مرسوم آماری می‌توان به قابلیت محاسبه اثر مستقیم، غیرمستقیم و کل و همچنین امکان در نظر گرفتن متغیرهای مطالعه به صورت پنهان اشاره کرد. دو فرضیه استقلال مشاهدات و نرمال بودن مشاهدات، دو فرضیه اساسی در معادلات ساختاری است. یکی از زیرمجموعه‌های معادلات ساختاری، معادلات ساختاری زوجی است. دو مشکل اساسی در معادلات ساختاری زوجی، وابسته بودن مشاهدات به یکدیگر و عدم برقراری فرض نرمال بودن مشاهدات است. از این‌رو در مطالعه حاضر، پس از برطرف کردن این دو مشکل، این مدل را روی مدل ارتباط با خانواده همسر برازش دادیم و نتایج آن را تحلیل و گزارش می‌کنیم. در این مدل، متغیر پنهان ارتباط با خانواده همسر به صورت زوجی و با در نظر گرفتن چهار توزیع نرمال، نرمال چوله، تی و تی چوله و همچنین در نظر گرفتن زوج بودن داده‌ها به وسیله تحلیل بیزی تحلیل شد؛ برای نمونه مدل برازش شده در شکل ۲ به صورت معادله زیر تعریف شده است.

$$Y_1 \sim SN(\beta_1 X_1 + \beta_2 X_6 + \beta_3 X_7 + \beta_4 Y_2 + u, \sigma_{y_1}^2, \lambda)$$

$$Y_2 \sim N(\beta_5 X_1 + \beta_6 X_4 + \beta_7 X_5 + \beta_8 X_6 + \beta_9 X_7, \sigma_{y_2}^2)$$

$$u \sim N(0, \sigma_u^2)$$

در این معادله X_1 سبک دلبستگی ایمن، X_4 شخصیت روان‌آزوده، X_5 شخصیت برون‌گرا، X_6 شخصیت دلبذیر، X_7 شخصیت باوجدان و هوش هیجانی Y_2 و همچنین متغیر پنهان Y_1 متغیر «ارتباط با خانواده همسر» در نظر گرفته شد. دستگاه متغیر پنهان ارتباط با خانواده همسر شامل سه نمره حیطه پرسشنامه مقیاس سیستمی-مثلثی خانواده (حیطه ارتباط با خانواده همسر، وجود مرز منعطف با خانواده همسر و اتحاد با همسر) است. در فرمول بالا منظور از $N(a,b)$ توزیع نرمال با میانگین a و واریانس b و منظور از $SN(a,b,\lambda)$ توزیع نرمال چوله با میانگین a ، واریانس b و پارامتر چولگی λ است.

از آنجا که در این مطالعه تحلیل داده‌ها با تحلیل بیزی^۱ صورت گرفت، برای ضرایب β و همچنین پارامتر چولگی λ از توزیع نرمال با میانگین صفر و واریانس ۱۰۰ و برای پارامترهای واریانس از توزیع گامای معکوس^۲ با پارامتر ۰/۰۰۱ و ۰/۰۰۱ استفاده شد. در این مطالعه تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار OpenBugs با تکرار ۱۰,۰۰۰ بار و ریزش اولیه^۳ ۱۰۰۰ نمونه انجام گرفت. در این مطالعه مدل اولیه^۴ برآزش شده بر داده‌ها شامل تمامی عامل‌های شخصیت و سبک دلبستگی به همراه تمامی روابط موجود بین آن‌ها بدون در نظر گرفتن زوجی بودن و چوله بودن است. پس از آن، زوجی بودن در داده‌ها و فرمول‌بندی لحاظ شد و مدل بیزی ساختاری زوجی با توزیع نرمال به این منظور بر داده‌ها برآزش شد. سپس توزیع نرمال چوله، توزیع تی و توزیع تی چوله به عنوان جایگزین توزیع نرمال در مدل بیزی ساختاری زوجی با توزیع نرمال بر داده‌ها برآزش داده شد و نتایج این پنج مدل با یکدیگر مقایسه شد.

۳. یافته‌ها

۳-۱. توصیف جمعیت شناختی

این مطالعه شامل ۳۰۰ زوج (۶۰۰ نفر) با متوسط سن ازدواج ۹/۷۶ و انحراف معیار ۷/۳۳ سال و همچنین میانه سن ازدواج ۸/۵ و دامنه میان چارکی ۱۱ سال بود.

جدول ۱. فراوانی و درصد سن و تحصیلات شرکت‌کنندگان در مطالعه به تفکیک جنسیت

P-value	جنسیت				سطح	متغیر
	زن		مرد			
	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
<۰/۰۰۱	۳۱	۹۳	۱۲	۳۷	زیر ۲۵ سال	سن
	۴۶	۱۳۸	۴۷	۱۴۱	۲۶ تا ۳۵ سال	
	۲۳	۶۹	۴۱	۱۲۲	۳۶ سال و بالاتر	
<۰/۰۰۱	۹۱	۲۷۲	۷۶	۲۲۸	کاردانی و کارشناسی	تحصیلات
	۹	۲۸	۲۴	۷۲	ارشد و دکتری	

در جدول ۱، فراوانی و درصد سن و تحصیلات شرکت‌کنندگان در مطالعه گزارش شده است. براساس اطلاعات این جدول، با استفاده از آزمون χ^2 مشخص شد که سن و تحصیلات زوجین شرکت‌کننده در این مطالعه به صورت معنی‌داری با یکدیگر متفاوت است. مردان دارای سن و تحصیلات بیشتر از زنان بودند.

۳-۲. شاخص‌های توصیفی

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی متغیرهای مطالعه

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
شخصیت باوجدان	۱۲۲/۲۴	۲۰/۸۸	-۰/۱۴	-۰/۳۱۵
شخصیت دلبذیر	۱۱۷/۱	۱۶/۹۳	-۰/۳۵	-۰/۲۸۱
شخصیت گشوده	۱۰۲/۶۲	۱۴/۶۹	-۰/۲۶	-۰/۲۵۶
شخصیت روان‌آزرده	۹۱/۹۳	۲۱/۹۳	-۰/۰۲	-۰/۱۴۵
شخصیت برون‌گرا	۱۰۸/۷۴	۱۸/۰۷	-۰/۹۲	-۰/۰۶۶
سبک دوسوگرا	۹/۷۴	۵/۲۶	-۰/۹۰	-۰/۶۸۳
سبک ایمن	۱۲/۷۰	۲/۹۹	-۰/۱۵	-۰/۰۳
سبک اجتنابی	۱۳/۴۱	۲/۶۷	-۰/۰۳۶	-۰/۲۵
هوش هیجانی	۳۲/۱۵	۳۹/۹	-۰/۱۰۴	-۰/۲۳

1. Bayesian analysis
2. inverse gamma distribution
3. Chi-square test

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
ارتباط با خانواده همسر	۱۳۱/۶	۲۵/۸۳	-۰/۶۲۲	-۰/۲۷۴

در جدول ۲ میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی متغیرهای مطالعه محاسبه شده است. با توجه به نتایج این جدول به غیر از متغیرهای شخصیت دلپذیر، سبک دلبستگی دوسوگرا و ارتباط با خانواده همسر، سایر متغیرها نرمال بودند.

جدول ۳. ضرایب همبستگی متغیرهای مطالعه

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱. ارتباط با خانواده همسر	۱									
۲. سبک دلبستگی دوسوگرا	-۰/۲۵۶	۱								
۳. سبک دلبستگی ایمن	*-۰/۱۲	-۰/۲۳	۱							
۴. سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۱۱	-۰/۲۱۷	*۰/۰۶۱	۱						
۵. هوش هیجانی	-۰/۴۱۳	-۰/۳۴۶	*۰/۲۰۲	*۰/۲۲۷	۱					
۶. شخصیت روان‌آزرده	-۰/۳۴۲	*۰/۴۶۱	-۰/۱۶۲	-۰/۲۲۴	-۰/۶۴۸	۱				
۷. شخصیت باوجدان	-۰/۳۴۴	-۰/۲۱۴	*۰/۰۴۴	*۰/۲۰۸	*۰/۶۳۲	-۰/۴۷۳	۱			
۸. شخصیت دلپذیر	-۰/۲۷۲	*۰/۱۹۵	*۰/۰۴	*۰/۱۳۹	*۰/۳۹۶	-۰/۲۰۱	-۰/۳۳۶	۱		
۹. شخصیت گشوده	*۰/۰۱۴	*۰/۰۱۲	*۰/۰۸۸	*۰/۱۱۴	*۰/۱۵۳	*۰/۰۴	*۰/۱۲۷	*-۰/۰۸۷	۱	
۱۰. شخصیت برون‌گرا	-۰/۱۸۴	-۰/۱۲۲	-۰/۲۷۷	*۰/۰۶۹	*۰/۴۹۸	-۰/۳۰۹	-۰/۲۸۹	-۰/۴۱۳	-۰/۴۱۳	۱

خانه‌های با علامت ستاره دارای P-value بالاتر از ۵ درصد هستند.

در جدول ۳، ضرایب همبستگی متغیرهای مطالعه ارائه شده است. براساس اطلاعات این جدول، به غیر از سبک دلبستگی ایمن و گشودگی، سایر متغیرهای زیر بعد شخصیت، هوش هیجانی و سبک دلبستگی با ارتباط با خانواده همسر دارای رابطه معنی‌دار هستند. همچنین زیر بعدهای شخصیت و سبک دلبستگی با متغیر هوش هیجانی همبستگی معنی‌دار دارند.

۳-۳. بررسی مدل ساختاری

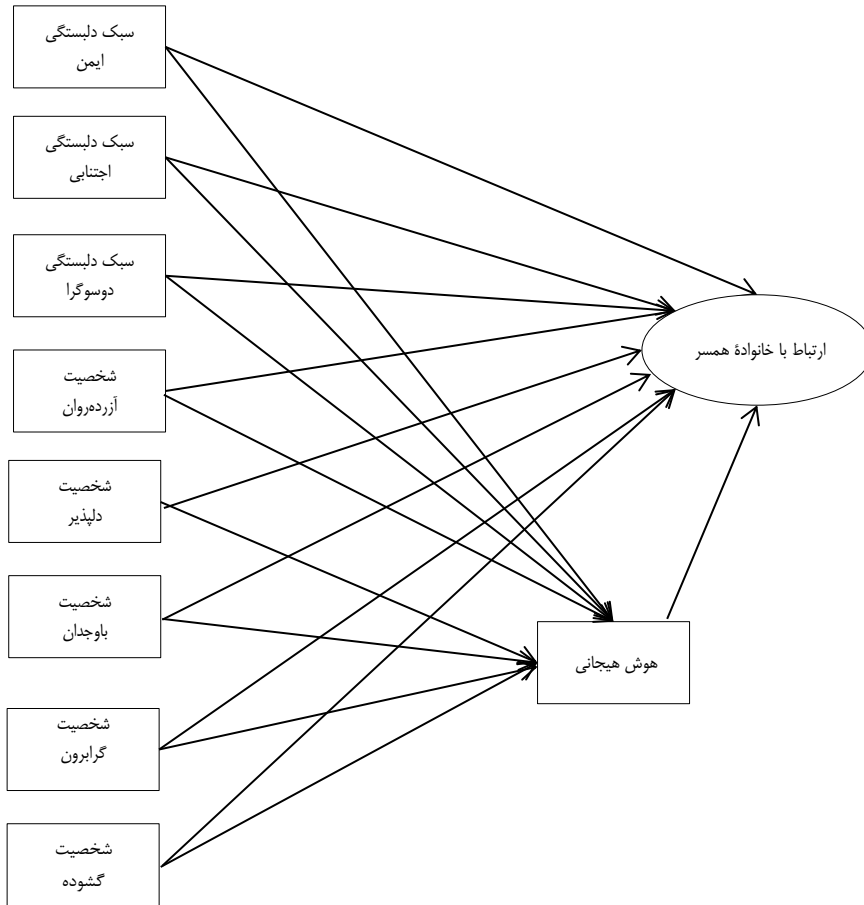
برای برازش مدل ساختاری در ابتدا پنج مدل ۱. بی‌زی ساختاری معمولی، ۲. مدل بی‌زی ساختاری زوجی با توزیع نرمال، ۳. مدل بی‌زی ساختاری زوجی با توزیع نرمال چوله، ۴. مدل بی‌زی ساختاری زوجی با توزیع تی و ۵. مدل بی‌زی ساختاری زوجی با توزیع تی چوله بر داده‌ها برازش داده شد. براین اساس شاخص DIC به ترتیب برای مدل‌های ۱ تا ۵ به صورت ۴۷۹۹، ۴۷۴۳، ۴۶۳۶، ۴۸۳۲ و ۴۷۹۸ به دست آمد. براساس کمترین شاخص DIC بهترین مدل، مدل بی‌زی ساختاری زوجی با توزیع نرمال چوله به عنوان بهترین مدل انتخاب شد.

جدول ۴. ضرایب بتا (اثرات مستقیم)، انحراف معیار و فاصله اعتبار مدل اولیه برازش شده بر داده‌ها

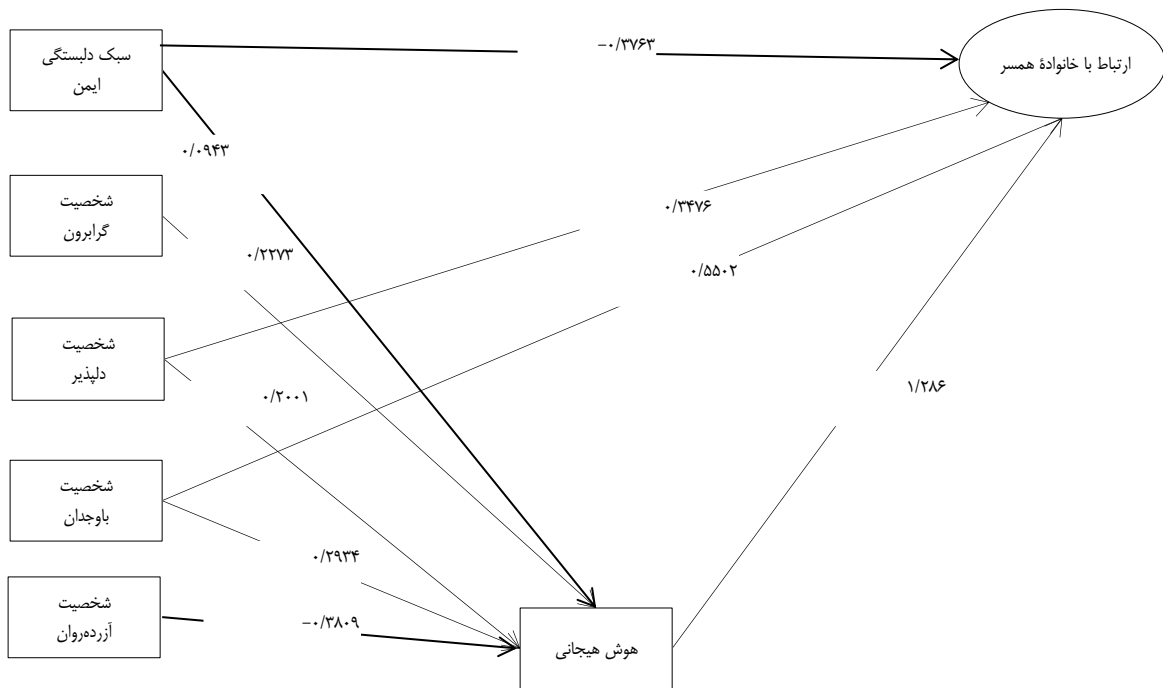
مستقل	← وابسته	B	انحراف معیار	۹۵ درصد فاصله اعتبار	
				حد بالا	حد پایین
شخصیت باوجدان	←	هوش هیجانی	۰/۲۸۳۴	۰/۳۰۱۹	۰/۲۲۲۹
شخصیت دلپذیر	←	هوش هیجانی	۰/۲۰۵۲	۰/۲۶۵۱	۰/۱۴۹۹
شخصیت برون‌گرا	←	هوش هیجانی	۰/۲۰۶۷	۰/۳۰۲۲	۰/۱۴۵۴
شخصیت روان‌آزرده	←	هوش هیجانی	-۰/۳۸۳۸	-۰/۳۱۳۳	-۰/۴۴۵۷
شخصیت گشوده	←	هوش هیجانی	۰/۰۵۰۴۵	۰/۰۲۸۳۱	-۰/۰۵۷۴۴
سبک دلبستگی دوسوگرا	←	هوش هیجانی	-۰/۰۰۷۴۷	-۰/۰۲۹۰۹	-۰/۰۶۷۱۲
سبک دلبستگی اجتنابی	←	هوش هیجانی	۰/۰۲۱۵۷	۰/۰۲۵۶۴	-۰/۰۳۰۸۱
سبک دلبستگی ایمن	←	هوش هیجانی	۰/۰۸۹۶۸	۰/۰۲۵۸۸	۰/۰۳۸۰۲
هوش هیجانی	←	ارتباط با خانواده همسر	۱/۶۰۴	۰/۵۴۸۷	۰/۷۷۶۹
سبک دلبستگی دوسوگرا	←	ارتباط با خانواده همسر	-۰/۲۵۹۲	۰/۳۲۷۲	-۰/۹۰۷۱
سبک دلبستگی ایمن	←	ارتباط با خانواده همسر	-۰/۷۹۹۲	۰/۳۳۶۴	-۰/۱۴۱۲

۹۵ درصد فاصله اعتبار		انحراف معیار	B	وابسته	←	مستقل
حد بالا	حد پایین					
۰/۷۸۱۸	-۰/۳۵۹۵	۰/۲۸۴۴	۰/۱۸۲۵	ارتباط با خانواده همسر	←	سبک دلبستگی اجتنابی
۱/۳۶۲	-۰/۰۸۱۸	۰/۳۵۴۹	۰/۶۷۴۴	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت دلپذیر
۰/۰۲۰۶۶	-۱/۵۳	۰/۴۱۰۷	-۰/۶۷۷۹	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت روان‌آزرده
۱/۴۰۳	-۰/۰۲۵۸۸	۰/۳۶۹۷	۰/۶۳۶۱	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت برون‌گرا
۱/۸۵۵	۰/۲۵۸۳	۰/۴۲۶۵	۰/۹۷۳۳	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت باوجدان
۰/۳۷۵۲	-۰/۱۸۰۷	۰/۳۰۲	-۰/۱۸۱۹	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت گشوده
۰/۲۱۱۱۴	-۰/۱۴۶۹۳	۰/۰۳۲۹۸	۰/۱۷۹			ضریب چولگی

پس از برآزش مدل بیزی ساختاری زوجی با توزیع نرمال چوله، نتایج ضرایب بتای مدل در جدول ۴ نمایش داده شده است. براساس مقادیر معنی‌داری گزارش شده در این جدول، ضرایب غیرمعنی‌دار از مدل حذف و مدل نهایی مورد برآزش ترسیم شد (شکل ۲). اگر فاصله حد پایین و حد بالای هریک از مسیرها شامل صفر شود، ارتباط بین دو متغیر مربوط به آن مسیر غیرمعنادار خواهد بود و در مدل نهایی این ارتباط در نظر گرفته نمی‌شود. اگر این فاصله شامل صفر نباشد، ارتباط بین دو متغیر مربوط به مسیر مورد نظر معنادار است و در نتیجه در مدل نهایی نیز این ارتباط در نظر گرفته می‌شود؛ برای مثال، در جدول ۴ ارتباط بین سبک دلبستگی ایمن و هوش هیجانی، بازه حد پایین و بالا شامل صفر نمی‌شود. از این‌رو این ارتباط معنادار است و در مدل نهایی نیز این ارتباط بین سبک دلبستگی ایمن و هوش هیجانی وجود دارد. در مورد دو سبک دلبستگی دیگر، بازه شامل صفر می‌شود و بین دو سبک دلبستگی دیگر و هوش هیجانی ارتباط معناداری وجود ندارد؛ بنابراین این دو ارتباط در مدل نهایی نیز وجود ندارند؛ برای مثال برای سبک دلبستگی دوسوگرا و هوش هیجانی، این بازه شامل صفر می‌شود. در نتیجه این ارتباط معنادار نیست. برای ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و ارتباط با خانواده همسر و ارتباط بین پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی و بین پنج عامل و ارتباط با خانواده همسر به همین صورت عمل شد؛ به‌عنوان نمونه رابطه شخصیت دلپذیر و ارتباط با خانواده همسر معنادار است. در مورد شخصیت روان‌آزرده نیز بازه شامل صفر و در نتیجه ارتباط غیرمعنادار است. در مورد متغیر هوش هیجانی و ارتباط با خانواده همسر بازه شامل صفر نیست و ارتباط معنادار است.

شکل ۱. مدل اولیه برازش شده بر داده‌های مورد مطالعه

شکل ۲. مدل نهایی برازش شده بر داده‌های مورد مطالعه

در شکل ۱، مدل اولیه و شکل ۲ مدل نهایی برازش داده شده بر داده‌ها نمایش داده شده است.

جدول ۵. ضرایب بتا (اثرات مستقیم)، انحراف معیار و فاصله اعتبار مدل نهایی برازش شده بر داده‌ها

۹۵ درصد فاصله اعتبار		انحراف معیار		وابسته	←	مستقل
حد بالا	حد پایین	B				
-۰/۱۴۸۵	۰/۰۴۲۵	-۰/۰۲۵۹	-۰/۰۹۴۳	هوش هیجانی	←	سبک دلبستگی ایمن
-۰/۲۸۲۶	۰/۱۷۱۳	-۰/۰۲۷۵	-۰/۲۲۷۳	هوش هیجانی	←	شخصیت برون‌گرا
-۰/۲۵۲	۰/۱۴۶۵	-۰/۰۲۵۸	-۰/۲۰۰۱	هوش هیجانی	←	شخصیت دلبذیر
-۰/۳۵۲۴	۰/۲۳۳۴	-۰/۰۲۹۵	-۰/۲۹۳۴	هوش هیجانی	←	شخصیت باوجدان
-۰/۳۲۵۴	-۰/۴۳۸۱	-۰/۰۲۸۲	-۰/۳۸۰۹	هوش هیجانی	←	شخصیت روان‌آزرده
-۰/۷۰۷۷	۰/۰۴۸۷	-۰/۱۷۵۹	-۰/۳۴۷۶	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت دلبذیر
۱/۹۲۱	۰/۷۳۳۹	-۰/۳۵۸۶	۱/۲۸۶	ارتباط با خانواده همسر	←	هوش هیجانی
-۰/۰۸۰۶	-۰/۷۳۳۸	-۰/۱۷۳۴	-۰/۳۷۶۳	ارتباط با خانواده همسر	←	سبک دلبستگی ایمن
۱/۰۰۲	۰/۱۷۵۲	-۰/۲۳۴۵	۰/۵۵۰۲	ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت باوجدان

خلاصه ضرایب بتا، انحراف معیار و فاصله اعتبار مدل نهایی برازش شده بر داده‌ها در جدول ۵ نمایش داده شده است. براساس این جدول، از سه سبک دلبستگی، فقط سبک دلبستگی ایمن با ارتباط با خانواده همسر به صورت مستقیم و غیرمستقیم با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی ارتباط دارد. همچنین از پنج عامل شخصیت، برون‌گرایی و روان‌آزردگی به صورت غیرمستقیم با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی و شخصیت دلبذیر و باوجدان به صورت مستقیم و غیرمستقیم با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی با ارتباط با خانواده همسر، ارتباط نشان داده‌اند.

جدول ۶. اثرات مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای برازش نهایی

اثر غیرمستقیم		اثر مستقیم		وابسته	←	مستقل
.	۰/۰۹۴۳			هوش هیجانی	←	سبک دلبستگی ایمن
.	.			هوش هیجانی	←	سبک دلبستگی اجتنابی
.	.			هوش هیجانی	←	سبک دلبستگی دوسوگرا
.	۰/۲۲۷۳			هوش هیجانی	←	شخصیت برون‌گرا
.	۰/۲۰۰۱			هوش هیجانی	←	شخصیت دلبذیر
.	۰/۲۹۳۴			هوش هیجانی	←	شخصیت باوجدان
.	-۰/۳۸۰۹			هوش هیجانی	←	شخصیت روان‌آزرده
.	.			هوش هیجانی	←	شخصیت گشوده
۰/۲۵۷۲	۰/۳۴۷۶			ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت دلبذیر
.	۱/۲۸۶			ارتباط با خانواده همسر	←	هوش هیجانی
۰/۱۲۱	-۰/۳۷۶۳			ارتباط با خانواده همسر	←	سبک دلبستگی ایمن
.	.			ارتباط با خانواده همسر	←	سبک دلبستگی اجتنابی
.	.			ارتباط با خانواده همسر	←	سبک دلبستگی دوسوگرا
۰/۳۷۷۳	۰/۵۵۰۲			ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت باوجدان
۰/۲۹۲	.			ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت برون‌گرا
-۰/۴۸۹	.			ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت روان‌آزرده
.	.			ارتباط با خانواده همسر	←	شخصیت گشوده

در جدول ۶ نیز اثرات مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای مدل نهایی قابل مشاهده است.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت خانواده، پژوهش حاضر به‌منظور بررسی نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی، شخصیت و ارتباط با خانواده همسر در دانشجویان متأهل انجام گرفت. در قسمت نتایج، ابتدا مدل اولیه شامل تمامی متغیرها و ارتباط‌های بین متغیرها بود و نتایج برآزش این مدل در جدول ۴ قابل مشاهده است. پس از بررسی معناداری هریک از ارتباطات بین متغیرها به‌صورتی که در قسمت نتایج توضیح داده شد، ارتباط‌های غیرمعنادار حذف شدند و مدل نهایی به‌دست آمد. نتایج این مطالعه نشان‌دهنده ارتباط سبک دلبستگی ایمن به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم با ارتباط با خانواده همسر بود. سایر سبک‌های دلبستگی شامل سبک‌های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی هیچ‌گونه ارتباط مستقیم و غیرمستقیمی با ارتباط با خانواده همسر نداشتند.

مطابق نتایج فانگ و همکاران (۲۰۲۰)، انجوم و همکاران (۲۰۲۳)، کریکورین^۱ (۲۰۰۰)، بکندام^۲ (۱۹۹۷)، کافتسیوس^۳ (۲۰۰۴) و فروزش و همکاران (۱۳۹۸) رابطه بین هوش هیجانی و سبک دلبستگی ایمن معنادار شد که یافته‌ها همسو با نتایج به‌دست‌آمده است، اما رابطه سبک‌های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی با هوش هیجانی معنادار نشد. همچنین رابطه معنادار بین سبک دلبستگی ایمن و ارتباط با خانواده همسر و عدم معناداری سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا با متغیر ارتباط با خانواده همسر همسو با نتایج فروزش و همکاران (۱۳۹۸) بود. در تبیین و تفسیر بیشتر نتیجه به‌دست‌آمده باید به این نکته توجه کرد که ارتباط بین سبک دلبستگی ایمن و هوش هیجانی مثبت و معنادار و همسو با بیشتر مطالعات پیشین مانند فانگ و همکاران (۲۰۲۰) و تیسکویکس-باندور و همکاران^۴ (۲۰۱۷) بوده است. با توجه به نتایج فانگ و همکاران (۲۰۲۰) و تیسکویکس-باندور و همکاران (۲۰۱۷) و نظرات ماگای و همکاران^۵ (۱۹۹۵) افراد با سبک دلبستگی ایمن در زمینه درک هیجانات خود و دیگران عملکرد بهتری دارند و در نتیجه دارای هوش هیجانی بیشتری نیز هستند. طبق نظریه فولام^۶ (۲۰۰۲) افراد دارای سبک دلبستگی ایمن در روابط بین‌فردی عملکرد مناسب‌تری دارند. در تبیین رابطه معنادار سبک دلبستگی ایمن و ارتباط با خانواده همسر و همچنین عدم معناداری سبک‌های دوسوگرا و اجتنابی نیز می‌توان به نظریه فولام و همچنین به ویژگی‌های افراد دارای هریک از سه سبک اشاره کرد؛ برای مثال از آنجا که افراد ایمن به‌دلیل داشتن ثبات و احساس ایمنی در ارتباط با دیگران، به‌سهولت با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند و افراد دارای سبک دلبستگی دوسوگرا به‌علت اکراه در نزدیک شدن به دیگران و سبک دلبستگی اجتنابی به‌علت بی‌توجهی به احساسات دیگران، در ارتباط با دیگران با مشکل مواجه‌اند، نتایج متناسب با ویژگی‌های این افراد است.

همچنین از پنج عامل شخصیت (روان‌آزردگی، برون‌گرایی، گشودگی، دلبذیربودن و باوجدان‌بودن)، گشودگی نه به‌صورت مستقیم و نه به‌صورت غیرمستقیم با ارتباط با خانواده همسر ارتباط نداشت. دو عامل دلبذیربودن و باوجدان‌بودن به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم با ارتباط با خانواده همسر در ارتباط بودند. دو عامل شخصیت برون‌گرا و روان‌آزرده به‌صورت غیرمستقیم و از طریق نقش واسطه‌ای هوش هیجانی با ارتباط با خانواده همسر ارتباط داشتند. از این نظر نتایج این مطالعه با مطالعات ماهسنه (۲۰۱۳)، نصیر و همکاران (۲۰۲۲) و فروزش و همکاران (۱۳۹۸) همسو بود.

در ارتباطات بین هوش هیجانی و برون‌گرایی، دلبذیربودن و باوجدان‌بودن رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و هوش هیجانی با روان‌آزردگی دارای رابطه منفی و معنادار است. طبق تحقیقات ماهسنه (۲۰۱۳)، دی فابیو و پالازسچی^۷ (۲۰۰۹) و ساکلوفسکی و همکاران^۸ (۲۰۰۷) بین ویژگی‌های شخصیت و هوش هیجانی ارتباط معناداری وجود داشت که به غیر از رابطه بین گشودگی با هوش هیجانی که معنادار نشد، سایر نتایج همسو با یافته‌ها هستند. در بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده، رابطه بین هوش هیجانی و

1. Krikorian
2. Bekendam
3. Kafetsios
4. Tyszkiewicz-Bandur et al.
5. Magai et al.
6. Fullam
7. Di Fabio & Palazzeschi
8. Saklofske et al.

روان‌آزردگی منفی و معنادار و بین هوش هیجانی و سایر عوامل شخصیت رابطه مثبت و معنادار بوده است (ماهسنه، ۲۰۱۳؛ اسمیت و همکاران، ۲۰۱۴؛ یوسف و همکاران، ۲۰۲۱؛ اروپوسا رویز و همکاران، ۲۰۲۲؛ چامورو پروموزیک و همکاران، ۲۰۰۷؛ سفیر و همکاران، ۲۰۲۲؛ ناز و همکاران، ۲۰۱۹).

در تبیین و تفسیر بیشتر نتایج باید ذکر کرد که با توجه به نتایج مطالعات نصیر و همکاران (۲۰۲۲) میزان بالای عامل‌های شخصیت، بالا بودن هوش هیجانی را نشان می‌دهد و کسی که مهارت‌های شخصیتی بهتری دارد، از نظر هیجان‌ها نیز قوی‌تر است. همان‌طور که ذکر شد، در بیشتر مطالعات، روان‌آزردگی رابطه منفی با هوش هیجانی دارد؛ زیرا افراد روان‌آزرده اغلب عصبی و نگران‌اند و در کنترل رفتار و هیجان‌ها خود ضعیف هستند. از سوی دیگر با توجه به نظریه گلمن^۲ (۱۹۹۵)، افراد با هوش هیجانی بالا در کنترل هیجان‌ها و شرایط پرتنش عملکرد مناسب‌تری دارند و به‌وضوح با افراد روان‌آزرده رابطه معکوس دارند. در نتیجه رابطه منفی بین روان‌آزردگی و هوش هیجانی قابل‌درک است. در سایر عوامل شخصیت، ارتباط مثبتی بین آن‌ها و هوش هیجانی وجود دارد؛ برای نمونه، بین برون‌گرایی و هوش هیجانی در افراد ویژگی‌های مشترکی وجود دارد. طبق نتایج حق‌شناس (۱۳۸۵) افراد برون‌گرا افرادی اجتماعی، پرنرژژی و با قدرت رهبری بالا هستند. همچنین طبق نظریه گلمن (۱۹۹۵) افراد با هوش هیجانی بالا از قدرت رهبری برخوردارند. افراد دلپذیر نیز طبق نتایج ویلیام و همکاران (۲۰۱۶) با کنترل خشم و هیجان‌ها خود، در رفع مشکلات دارای عملکرد مناسب‌تری هستند. همچنین افراد با هوش هیجانی بالا در رفع تنش‌ها و مشکلات بهتر عمل می‌کنند. افراد باوجدان، طبق نتایج مالکی و همکاران (۲۰۱۹) و حق‌شناس (۱۳۸۵)، افراد مسئولیت‌پذیر و وظیفه‌شناسی هستند که با قبول مسئولیت و خطاهای خود سعی در حل مشکلات دارند. از این نظر این افراد با افراد با هوش هیجانی بالا مشترکاتی دارند.

در مورد ارتباط بین ویژگی‌های شخصیت و ارتباط با خانواده همسر نیز فقط ارتباط بین دلپذیربودن و باوجدان بودن با ارتباط با خانواده همسر مثبت و معنادار شد و سایر عوامل شخصیت ارتباط معناداری نداشتند. در تبیین این نتایج می‌توان به نتایج مطالعات مالکی و همکاران (۲۰۱۹) و رابطه مثبت و معنادار باوجدان بودن اشاره کرد. طبق این نتایج، وجدان قوی در افراد موجب تلاش بیشتر در افراد به‌منظور حل مشکلات و خطاها می‌شود و این افراد انگیزه بیشتری برای بهبود روابط دارند. همچنین طبق نتایج زارچ و همکاران^۳ (۲۰۱۴) افراد باوجدان قابل‌اعتماد و سخت‌کوش هستند و در روابط بین‌فردی عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند.

ویلیام و همکاران (۲۰۱۶) دریافته‌اند افراد دلپذیر با کم‌کردن اتفاقات منفی مانند کنترل خشم و کنترل بحران، روابط خود را با دیگران تقویت می‌کنند. همچنین زارچ و همکاران (۲۰۱۴) در مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که دلپذیربودن قوی در افراد سبب کاهش نگرانی‌ها و تعارضات می‌شود.

نتایج بیشتر این مطالعه نشان‌دهنده رابطه معنی‌دار بین ارتباط هوش هیجانی با ارتباط با خانواده همسر بوده است. از این نظر نتایج این مطالعه با یافته‌های انقل (۲۰۱۶)، سیکس و همکاران^۴ (۲۰۱۸)، مداحی و همکاران (۲۰۱۳)، اسلامی و همکاران (۲۰۱۴) و فروزش و همکاران (۱۳۹۸) همخوان بود. در تبیین این ارتباط نیز با توجه به نتایج اسلامی و همکاران (۲۰۱۴) می‌توان گفت افراد با هوش هیجانی بالا، در روابط اجتماعی بهتر و همچنین در حفظ و دوام روابط از عملکرد بهتری برخوردارند. در مجموع افراد با هوش بالا در مهار استرس، بیان احساسات، مدیریت و کنترل احساسات دارای عملکرد مناسب‌ترند و در نتیجه دارای روابط بهتری نیز هستند.

با توجه به نتایج و مدل نهایی، هوش هیجانی نقشی واسطه‌ای در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت با ارتباط با خانواده همسر و بین دلبستگی ایمن با ارتباط با خانواده همسر دارد. با توجه به معنادار شدن ارتباط هوش هیجانی با ارتباط با خانواده همسر و با توجه به اینکه متغیرهای سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیت، متغیرهایی با قابلیت تغییر نسبتاً کم در افراد

1. Chamorro-Premuzic et al.

2. Goleman

3. Zarch et al.

4. Čikeš, Marić, & Šincek

هستند و در مقایسه با هوش هیجانی که قابلیت اکتسابی دارد و در کودکی و بزرگسالی قابل تغییر و بهبود است، این دو متغیر نسبت به هوش هیجانی سخت‌تر قابل تغییر و بهبود هستند. همچنین علاوه بر ارتباط مستقیم هوش هیجانی با ارتباط با خانواده همسر، با توجه به نقش واسطه‌ای هوش هیجانی برای متغیرهای سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیت در ارتباط با خانواده همسر و این نکته که متغیرهای ذکر شده به صورت غیرمستقیم و با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی بر ارتباط با خانواده همسر اثرگذارند، این موضوع نیز اهمیت هوش هیجانی را بیشتر نشان می‌دهد. از این رو به منظور بهبود کیفیت ارتباط با خانواده همسر در زوجین با توجه به قابل تغییر بودن هوش هیجانی باید آن را مورد بررسی بیشتر قرار داد. هوش هیجانی نیازمند توانایی درک و ارزیابی عواطف و احساسات و توانایی کنترل آن‌ها به منظور ارتقای رشد ذهن و عواطف است (سالووی و مایر، ۱۹۹۰).

در تبیین نتایج و اهمیت هوش هیجانی باید گفت افرادی که هوش هیجانی بالاتری دارند، توانایی بیشتری در درک، تشخیص و کنترل احساسات و عواطف خود و دیگران دارند و در نتیجه در مدیریت روابط خود بهتر عمل می‌کنند. افزایش هوش هیجانی موجب افزایش دوام و ماندگاری ازدواج می‌شود. افراد با هوش هیجانی بالاتر رضایت زناشویی بیشتری نیز دارند. این افراد در موقعیت‌های پراسترس و دشوار و در تعامل با دیگران بهتر عمل می‌کنند و کیفیت زندگی بهتری دارند (افشانی و ابویی، ۱۳۹۶). هرچه هوش هیجانی بالاتر باشد، توانایی درک یکدیگر و کنترل بر رفتارها و احساس خود و همچنین احساسات همسر نیز بیشتر می‌شود و این مدیریت بهتر هیجان‌ها و هوس در زندگی، احساس بهتری در زندگی ایجاد می‌کند. همچنین هرچه هوش هیجانی بالاتر باشد، مهارت‌های اجتماعی نیز افزایش می‌یابد. افراد دارای هوش هیجانی بالا، توانایی فهم و شناخت هیجان‌ها خود را دارند و از تأثیر آن‌ها بر دیگران نیز آگاه‌اند و این خودآگاهی، اساس فهم احساسات خود و هدایت دیگران است. هوش هیجانی بالا می‌تواند موفقیت‌های شخصی و اجتماعی فرد را ارتقا دهد. از این رو افراد دارای هوش هیجانی بالا در تنظیم هیجان‌ها در موقعیت‌ها و برقراری ارتباط با دیگران و خانواده موفق‌ترند. آن‌ها همچنین در موقعیت‌های گروهی موفق‌ترند و در معاشرت و ارتباط بهتر عمل می‌کنند. مشکلات و نگرانی‌های خود را شناسایی و کنترل می‌کنند و آن را به محیط خانواده نمی‌آورند. همچنین مشکلات و نگرانی‌های افراد خانواده را درک می‌کنند و پاسخ مناسبی به آن می‌دهند. با شناسایی و مدیریت مشکلات، این افراد در زندگی خود شادتر و موفق‌تر می‌شوند. اگر افراد خانواده هوش هیجانی خود را ارتقا دهند، توانایی‌شان در حل مسئله تقویت و تنش‌های درون خانواده کمتر می‌شود (فرورزش و همکاران، ۱۳۹۸). از این رو هوش هیجانی در برخورد فرد با محیط و ارتباط با خانواده همسر بسیار مؤثر است.

مهم‌ترین ویژگی هوش هیجانی اکتسابی بودن آن است. دانشمندان بسیاری اعتقاد دارند که هوش هیجانی در کودکی و بزرگسالی قابل افزایش است (دلهم، ساتورس و ملندس، ۲۰۲۰؛ گیلار-کوربی و همکاران، ۲۰۱۹؛ افشانی و ابویی، ۱۳۹۶). طبق تحقیقات بسیاری، هوش هیجانی از راه آموزش قابل افزایش است و می‌توانیم با بهبود هوش هیجانی خود کیفیت زندگی و روابط خود را افزایش دهیم (گیلر و همکاران، ۲۰۲۱؛ پاپوتسی و همکاران، ۲۰۲۱). از عوامل اثرگذار بر هوش هیجانی می‌توان از مدرسه، محیط بیرونی و از همه مهم‌تر خانواده نام برد. برای ارتقای هوش هیجانی ضروری است اطلاعات بیشتر و قابل درک‌تری از هیجان‌ها و احساسات به دست آوریم.

با توجه به وجود ارتباط بین سبک دلبستگی ایمن با ارتباط با خانواده همسر و همچنین وجود ارتباط بین سه عامل دلبذب‌بودن، باوجدان‌بودن و برون‌گرایی با ارتباط با خانواده همسر و نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در ارتباط این عوامل با ارتباط با خانواده همسر می‌توان به اهمیت این عوامل و تأثیر آن‌ها بر ارتباط با خانواده همسر پی برد. از این رو با مدیریت و شناخت بهتر آن‌ها نتایج بهتری در ارتباط با خانواده همسر به دست می‌آید. پیشنهاد می‌شود در مطالعات بعدی از عوامل دیگری که ممکن است

1. Salovey & Mayer
2. Delhom, Satorres, & Meléndez
3. Gilar-Corbi et al.
4. Geßler, Nezlak, & Schütz
5. Papoutsis, Drigas, & Skianis

در ارتباط با خانواده همسر نقش داشته باشند استفاده شود. همچنین می‌توان از نمونه‌های دیگری که فقط شامل دانشجویان نیستند، استفاده کرد.

۵. ملاحظات اخلاقی

کلیه اصول اخلاقی در این مطالعه رعایت شده است. شرکت‌کنندگان آزادانه در این مطالعه شرکت کردند و محرمانه‌ماندن اطلاعات افراد از سوی پژوهشگران رعایت شد.

۶. سپاسگزاری و حمایت مالی

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد نویسنده اول مقاله در دانشگاه تربیت مدرس بود. نویسندگان این مقاله از تمامی زوج‌های شرکت‌کننده در این مطالعه قدردانی می‌کنند. همچنین از دانشگاه تربیت مدرس به دلیل حمایت مالی و معنوی این مطالعه کمال تشکر را داریم.

۷. تعارض منافع

در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- افشانی، س.، و ابویی، آ. (۱۳۹۶). رابطه هوش هیجانی و شفقت به خود در بین دانشجویان دانشگاه یزد. *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۳(۳)، ۶۸-۴۷. <https://doi.org/10.22059/japr.2017.65035>
- پاکدامن، ش. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی، رساله دکتری روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
- چراغی، م.، مظاهری، م.، موتابی، ف.، پناغی، ل.، صادقی، م.، آ.، و سلمانی، خ. (۱۳۹۶). مقیاس سیستمی-مثلی خانواده: ابزاری برای سنجش روابط همسران و خانواده‌های اصلی آنها. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۱۳(۳)، ۳۶۰-۳۴۳. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97571.html
- حق شناس، ح. (۱۳۸۵). *طرح پنج عاملی ویژگی‌های شخصیت: راهنمای تفسیر و هنجارهای آزمون‌های NEO PI-R و NEO FFI*. شیراز: ناشر دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- سموعی، ر. (۱۳۸۱). ترجمه و هنجاریابی آزمون هوش هیجانی بار-آن. تهران: روان تجهیز سینا.
- فروزش، س.، روشن چسلی، ر.، غلامی فشارکی، م.، و محسنی زاده، م. (۱۳۹۸). تدوین مدل ارتباط با خانواده همسر بر اساس مؤلفه‌های سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیت و هوش هیجانی با میانجی‌گری پایداری مذهبی. *روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)*، ۱۷(۲)، ۷۶-۶۳. <https://doi.org/10.22070/cpap.2020.2908>
- گروسی فرشی، م.، مهریار، آ.، و قاضی طباطبایی، س. م. (۱۳۸۰). کاربرد آزمون جدید شخصیتی نتو (NEO) و بررسی تحلیل ویژگی‌ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران. *علوم انسانی الزهراء*، ۱۱(۳۹)، ۱۹۸-۱۷۳. <https://sid.ir/paper/13971/fa>
- منصوری، ز.، باقری، ف.، درتاج، ف.، و ابوالمعالی الحسینی، خ. (۱۴۰۲). ارزیابی مدل پیش‌بینی صمیمیت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری سبک‌های عشق‌ورزی همدلی و شور در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران. *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ۱۱(۱)، ۱۹۴-۱۷۹. <https://doi.org/10.22059/japr.2023.329292.643952>

References

- Afshani, S. A., & Abooei, A. (2017). Relationship between emotional intelligence and self-compassion among Yazd university students. *Journal of Applied Psychological Research*, 8(3), 47-68. <https://doi.org/10.22059/japr.2017.65035> (In Persian)
- Anghel, T. C. (2016). Emotional intelligence and marital satisfaction. *Journal of Experiential Psychotherapy*, 19(3), 14-19. http://jep.ro/images/pdf/cuprins_reviste/75_art_3.pdf

- Anjum, W., Qazi, Z., Amin, K., Ramazan, M., & Alvi, G. F. (2023). Attachment styles, emotional intelligence, and perceived stress among law students. *Russian Law Journal*, 11(8s), 896-907. <https://russianlawjournal.org/index.php/journal/article/view/2235>
- Bar-On, R. (1997). *BarOn Emotional Quotient Inventory (EQ-i)*. Toronto, Canada: Multi-Health Systems, Inc.
- Bar-On, R. E., & Parker, J. D. (2000). *The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, A Wiley Company.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173-1182. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Bekendam, C. C. (1997). Dimensions of emotional intelligence: Attachment, affect regulation, alexithymia and empathy. *Ph.D Thesis of philosophy in psycholog* (Clinical Psychology), The Fielding Institute. <https://www.proquest.com/openview/06ee291842a2c57037f2bc7574656723/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Brewer, L. (2019). *General psychology: Required reading*. Salt Lake City: Deiner Education Fund.
- Chamorro-Premuzic, T., Bennett, E., & Furnham, A. (2007). The happy personality: Mediational role of trait emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 42(8), 1633-1639. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.10.029>
- Cheraghi, M., Mazaheri, M. A., Mootabi, F., Panaghi, L., Sadeghi, M. S., & Salmani, K. (2017). Family triad systemic scale: An instrument for assessment of relationships between couple and families of origin. *Journal of Family Research*, 13(3), 343-360. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97571.html (In Persian)
- Cheung, R. Y., Leung, M. C., Chung, K. K. H., & Cheung, H. Y. (2018). Family risks and adolescent adjustment in Chinese contexts: Testing the mediating role of emotional intelligence. *Journal of Child and Family Studies*, 27, 3887-3896. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1233-y>
- Čikeš, A. B., Marić, D., & Šincek, D. (2018). Emotional intelligence and marital quality: Dyadic data on croatian sample. *Studia Psychologica*, 60(2), 108-122. <https://doi.org/10.21909/sp.2018.02.756>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1999). A five-factor theory of personality. *The five-factor model of personality: Theoretical Perspectives*, 2, 51-87.
- Dawda, D., & Hart, S. D. (2000). Assessing emotional intelligence: Reliability and validity of the Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i) in university students. *Personality and Individual Differences*, 28(4), 797-812. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00139-7](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00139-7)
- Delhom, I., Satorres, E., & Meléndez, J. C. (2020). Can we improve emotional skills in older adults? Emotional intelligence, life satisfaction, and resilience. *Psychosocial Intervention*, 29(3), 133-139. <https://doi.org/10.5093/pi2020a8>
- Di Fabio, A., & Palazzeschi, L. (2009). Emotional intelligence, personality traits and career decision difficulties. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 9(2), 135-146. <https://doi.org/10.1007/s10775-009-9162-3>
- Dixon, D. C. (2013). Christian spirituality and marital health: A phenomenological study of long-term marriages. *Doctoral Dissertations and Projects*, School of Behavioral Sciences, Liberty University. <https://digitalcommons.liberty.edu/doctoral/665>
- Eslami, A. A., Hasanzadeh, A., & Jamshidi, F. (2014). The relationship between emotional intelligence health and marital satisfaction: A comparative study. *Journal of Education and Health Promotion*, 3(1), 127616. <https://doi.org/10.4103/2277-9531.127616>

- Fehrman, E., Egan, V., Gorban, A. N., Levesley, J., Mirkes, E. M., & Muhammad, A. K. (2019). *Personality traits and drug consumption: A story told by data*. Springer Nature Switzerland AG. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-10442-9>
- Foruzesh, S., Roshan, R., Gholami Fesharaki, M., & Mohsenyzade, M. (2019). Lows based on attachment styles, I-in relationship with developing model for emotional intelligence with intermediation and characteristics personality religious commitment. *Clinical Psychology and Personality, 17*(2), 63-76. <https://doi.org/10.22070/cpap.2020.2908> (In Persian)
- Fullam, A. (2002). Adult attachment, emotional intelligence, health, and immunological responsiveness to stress. *Ph.D Thesis of philosophy in psycholog*, The State University of New Jersey, Graduate School-Newark.
- Garousi Farshi, M. T., Mehryar, A. H., & Ghazi Tabatabaei, M. (2001). Application of the NEOP I-R test and analytic evaluation of it's characteristics and factoriyal structure among Iranian university students. *Journal of Humanities, 11*(39), 173-198. <https://sid.ir/paper/13971/en> (In Persian)
- Geßler, S., Nežlek, J. B., & Schütz, A. (2021). Training emotional intelligence: Does training in basic emotional abilities help people to improve higher emotional abilities? *The Journal of Positive Psychology, 16*(4), 455-464. <https://doi.org/10.1080/17439760.2020.1738537>
- Gilar-Corbi, R., Pozo-Rico, T., Sánchez, B., & Castejón, J-L. (2019). Can emotional intelligence be improved? A randomized experimental study of a business-oriented EI training program for senior managers. *PLoS ONE, 14*(10), e0224254. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0224254>
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Bantam.
- Haghshenas, H. (2006). *The five-factor layout of personality characteristics: The interpretation and norms guide of the NEO PI-R and NEO FFI tests*. Shiraz: Shiraz University of Medical Sciences. (in persian)
- Hassan, S. A., & Shabani, J. (2013). The mediating role of emotional intelligence between spiritual intelligence and mental health problems among Iranian adolescents. *Psychological Studies, 58*, 73-79. <https://doi.org/10.1007/s12646-012-0163-9>
- Irshad, R., & Hashmi, M. S. (2014). How transformational leadership is related to organizational citizenship behavior? The mediating role of emotional intelligence. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS), 8*(2), 413-425. <https://hdl.handle.net/10419/188146>
- Kafetsios, K. (2004). Attachment and emotional intelligence abilities across the life course. *Personality and Individual Differences, 37*(1), 129-145. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2003.08.006>
- Kanesan, P., & Fauzan, N. (2019). Models of emotional intelligence: A review. *e-Bangi, 16*(7), p1.
- Krikorian, M. J. N. (2000). Emotional intelligence in relation to attachment type. *Ph.D Thesis of philosophy in psycholog* (Clinical Psychology), University of Detroit Mercy.
- Knapp, D. J., Sandberg, J. G., Novak, J., & Larson, J. H. (2015). The mediating role of attachment behaviors on the relationship between family-of-origin and couple communication: Implications for couples therapy. *Journal of Couple & Relationship Therapy, 14*(1), 17-38. <https://doi.org/10.1080/15332691.2014.953650>
- Lasode, A. O., & Awote, M. F. (2014). Challenges faced by married university undergraduate female students in Ogun State, Nigeria. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 112*, 102-113. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1144>
- McCrae, R. R., & Costa, P. T., Jr. (1999). A Five-Factor theory of personality. In L. A. Pervin & O. P. John (Eds.), *Handbook of personality: Theory and research* (2nd ed., pp. 139-153). Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/1999-04371-005>
- Madahi, M. E., & Samadzadeh, M. (2013). The relationship between emotional intelligence and marital status in sample of college students. *Procedia-social and behavioral sciences, 84*, 1317-1320. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.749>

- Magai, C., Distel, N., & Liker, R. (1995). Emotion socialisation, attachment, and patterns of adult emotional traits. *Cognition & Emotion*, 9(5), 461-481. <https://doi.org/10.1080/02699939508408976>
- Mahasneh, A. M. M. (2013). Investigation relationship between emotional intelligence and personality traits among sample of Jordanian University students. *Cross-Cultural Communication*, 9(6), 82. <https://doi.org/10.2147/prbm.s76352>
- Maleki, A., Veisani, Y., Aibod, S., Azizifar, A., Alirahmi, M., & Mohamadian, F. (2019). Investigating the relationship between conscientiousness and self-compassion with marital satisfaction among Iranian married employees. *Journal of Education and Health Promotion*, 8, 76. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_105_18
- Mansouri, Z., Bagheri, F., Dortaj, F., & Abolmaali Alhoseini, K. (2023). Evaluation of the predictive model of marital intimacy based on attachment styles with the mediation of love, empathy, and passion styles in married college students of Islamic Azad University, Gachsaran Branch, who are married. *Journal of Applied Psychological Research*, 14(1), 179-194. <https://doi.org/10.22059/japr.2023.329292.643952> (in persian)
- Naseer, S., Mussarat, R., & Malik, F. (2022). Personality traits and academic achievements of undergraduate students: The mediating role of emotional intelligence. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 37(1), 135-148. <https://doi.org/10.33824/pjpr.2022.37.1.09>
- Naz, S., Khan, M. J., Khan, M. J., Yasin, S. A., & Bibi, H. (2019). Moderating role of extraversion personality trait in emotional intelligence and cognitive styles among university students. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, 17(1), 31-37. <https://www.gcu.edu.pk/pages/gcupress/pjscp/volumes/pjscp20191-5.pdf>
- Oropesa Ruiz, N. F., Mercader Rubio, I., Gutiérrez Ángel, N., & Pérez García, M. A. (2022). Neuroticism and emotional intelligence in adolescence: A mediation model moderate by negative affect and self-esteem. *Behavioral Sciences*, 12(7), 241. <https://doi.org/10.3390/bs12070241>
- Özyiğit, M. K. (2017). The meaning of marriage according to university students: A phenomenological study. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17(2), 679-711. <https://doi.org/10.12738/estp.2017.2.0061>
- Pakdaman, S. (2001). *Investigating the relationship between attachment and socialism in adolescence*. Ph.D. Dissertation. Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. (in persian)
- Papoutsis, C., Drigas, A., & Skianis, C. (2021). Virtual and augmented reality for developing emotional intelligence skills. *International Journal of Recent Contributions from Engineering, Science & IT (IJES)*, 9(3), 35-53. <https://doi.org/10.3991/ijes.v9i3.23939>
- Phang, A., Fan, W., & Arbona, C. (2020). Secure attachment and career indecision: the mediating role of emotional intelligence. *Journal of Career Development*, 47(6), 657-670. <https://doi.org/10.1177/0894845318814366>
- Rosales-Pérez, A. M., Fernández-Gámez, M. A., Torroba-Díaz, M., & Molina-Gómez, J. (2021). A study of the emotional intelligence and personality traits of university finance students. *Education Sciences*, 11(1), 25. <https://doi.org/10.3390/educsci11010025>
- Saklofske, D. H., Austin, E. J., Rohr, B. A., & Andrews, J. J. (2007). Personality, emotional intelligence and exercise. *Journal of Health Psychology*, 12(6), 937-948. <https://doi.org/10.1177/1359105307082458>
- Salibi, J. (2022). the relationship between personality features and emotional intelligence with criminal tendency of women prisoners in Tehran. *Women Studies*, 13(39), 111-137. <https://doi.org/10.30465/ws.2021.38069.3380>
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211. <https://doi.org/10.2190/dugg-p24e-52wk-6cdg>
- Samouei, R. (2002). *Standardization emotional intelligence questionnaire*. Ravan Tajhiz Sina publication. (in persian)

- Sfeir, E., El Othman, R., Barakat, M., Hallit, S., & Obeid, S. (2022). Personality traits and mental health among lebanese medical students: The mediating role of emotional intelligence. *Paper presented at the Healthcare, 10*(12), 2516. <https://doi.org/10.3390/healthcare10122516>
- Simon, H. L. M., DiPlacido, J., & Conway, J. M. (2019). Attachment styles in college students and depression: The mediating role of self differentiation. *Mental Health & Prevention, 13*, 135-142. <https://doi.org/10.1016/j.mph.2019.01.011>
- Smith, M. M., Saklofske, D. H., & Nordstokke, D. W. (2014). The link between neuroticism and perfectionistic concerns: The mediating effect of trait emotional intelligence. *Personality and Individual Differences, 61*, 97-100. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.12.013>
- Srivastava, S., Jain, A. K., & Sullivan, S. (2019). Employee silence and burnout in India: the mediating role of emotional intelligence. *Personnel Review, 48*(4), 1045-1060. <https://doi.org/10.1108/pr-03-2018-0104>
- Teixeira, R. C. R., Ferreira, J. H. B. P., & Howat-Rodrigues, A. B. C. (2019). Collins and Read revised adult attachment scale (RAAS) validity evidences. *Psico, 50*(2), e29567. <https://doi.org/10.15448/1980-8623.2019.29567>
- Tepeli Temiz, Z., & Tarı Cömert, I. (2018). The relationship between life satisfaction, attachment styles and psychological resilience in university students. *Psychiatry and Neurological Sciences, 31*, 274-283. <https://doi.org/10.5350/dajpn2018310305>
- Tyszkiewicz-Bandur, M., Walkiewicz, M., Tartas, M., & Bankiewicz-Nakielska, J. (2017). Emotional intelligence, attachment styles and medical education. *Family Medicine & Primary Care Review, 4*, 404-407. <https://doi.org/10.5114/fmpcr.2017.70127>
- William, T., Ling, N., & Woon, L. (2016). Extraversion and agreeableness: Divergent routes to daily satisfaction with social relationships. *Journal of Personality, 84*(1), 121-134. <https://doi.org/10.1111/jopy.12146>
- Yusoff, M. S. B., Hadie, S. N. H., & Yasin, M. A. M. (2021). The roles of emotional intelligence, neuroticism, and academic stress on the relationship between psychological distress and burnout in medical students. *BMC Medical Education, 21*(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02733-5>
- Zarch, Z. N., Marashi, S. M., & Raji, H. (2014). The relationship between emotional intelligence and marital satisfaction: 10-year outcome of partners from three different economic levels. *Iranian Journal of Psychiatry, 9*(4), 188. <https://ijps.tums.ac.ir/index.php/ijps/article/view/76>
- Zhang, P., Li, C.-Z., Zhao, Y.-N., Xing, F.-M., Chen, C.-X., Tian, X.-F., & Tang, Q.-Q. (2016). The mediating role of emotional intelligence between negative life events and psychological distress among nursing students: A cross-sectional study. *Nurse Education Today, 44*, 121-126. <https://doi.org/10.1016/j.net.2016.05.025>
- Zhao, J., Peng, X., Chao, X., & Xiang, Y. (2019). Childhood maltreatment influences mental symptoms: The mediating roles of emotional intelligence and social support. *Frontiers in Psychiatry, 10*, 415. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00415>
- Zhao, X., Lynch Jr, J. G., & Chen, Q. (2010). Reconsidering Baron and Kenny: Myths and truths about mediation analysis. *Journal of Consumer Research, 37*(2), 197-206. <https://doi.org/10.1086/651257>